

ח ע"א-ב. מספר ימי ההזאה בפרישת יום הכיפורים ושריפת פרה אדומה

לאחר שעסקנו במחלוקת רבי יהודה ורבי שמעון האם טומאה הותרה או דחוייה בציבור (ו ע"ב), הגמרא מנסה לתלות אותה במחלוקת אחרת בעניין הזאה על הכהן מאפר הפרה בשבעת ימי הפרישה.

ברייתא

אחד זה ואחד זה (כהן גדול לפני יום כיפור, וכהן לפני שריפת פרה אדומה) מזין עליו **כל שבעה** מכל חטאות (אפר הפרה) שהיו שם (במקום המשמרת בחיל) דברי **רבי מאיר**, **רבי יוסי** אומר: אין מזין עליו אלא **שלישי ושביעי** (לספירת מניין הימים שפרש) בלבד. רבי חנינא סגן הכהנים אומר: כהן השורף את הפרה מזין עליו **כל שבעה**, כה"ג ביה"כ אין מזין עליו אלא **שלישי ושביעי**.

יסוד המח' האם טומאה הותרה או דחוייה בציבור: רבי מאיר - טומאה דחוייה היא, ויש להזות על הכהן בכל שבעת הימים מפני שאיננו יודעים אימתי נטמא, והזאה צריכה להתבצע ביום השלישי והשביעי לטומאתו, לכן כל יום משלשת הימים הראשונים ייתכן שהוא היום השלישי לטומאתו, וכל יום משלשת הימים האחרונים ייתכן שהוא יום השביעי לטומאתו. רבי יוסי - טומאה הותרה היא, ודי להזות בשלישי ושביעי לפרישתו, מפני שלומדים מימי המילואים פרישה שבעה והזאה שבעה. והזאה הינה מעלה עלמא.

כיצד ייתכן שלשית רבי יוסי ילמדו הזאת יום הכיפורים מהזאת המילואים, ונחייבו רק הזאה בשלישי ושביעי כטומאת מת, ולא בכל יום כמעשה הזאת המילואים?

ברייתא

ציץ בין שישנו על מצחו בין שאינו על מצחו (של כהן גדול, כשארעיה טומאה על הקרבן) מרצה, דברי **רבי שמעון**. **רבי יהודה** אומר: עודהו על מצחו - מרצה, אין עודהו על מצחו - אינו מרצה... אמר לו רבי יהודה: ...טומאה הותרה לו בציבור (שכל הקורבנות ביום כיפור הם של ציבור, ואין צריך שהציץ ירצה).

לכ"ע טומאה דחוייה היא בציבור, ויש להזות על הכהן משום טומאת מת. ויסוד המח' האם טבילה בזמנה מצווה. רבי מאיר - טבילה בזמנה מצווה ('**וְהָיָה הַסֹּהַר עַל הַטְּמֵא בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְחָטָא בַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְכִסָּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בְּמֵיִם וְטָהַר בְּעֶרְבֹ**' (במדבר יט, ט), דווקא טבילה ביום השביעי), וכן הזאה (כמוכח בפסוק להקיש טבילה להזאה), ויש להזות ביום השלישי והשביעי לטומאתו, ולכן מזה כל ימות השבוע (כ"ל). רבי יוסי - אין טבילה בזמנה מצווה (ודרשת "וחטאו" נלמדה לענין אחר. קידושין סב ע"ב), ויכול לטבול ולהזות בעת שיחפוץ, ודי בהזאה ביום השלישי והשביעי לפרישתו.

שבת

קבו ע"ב

הרי שהיה שם כתוב על בשרו הרי זה לא ירחץ ולא יסוך (שמא ימחק שם ה', ואסור מאזהרת הכתוב '**וְאֵבַדְתֶּם אֶת שְׁמֵיכֶם... לֹא-תַעֲשׂוּן כֵּן לַה' אֱלֹהֵיכֶם**' (דברים יב, ג-ד)) ולא יעמוד במקום הטנופת. נזדמנה לו טבילה של מצוה (טבילה מהתורה) כורך עליו גמי וטובל. **רבי יוסי** אומר: יורד וטובל כדרכו, ובלבד שלא ישפסף (שמא ימחק שם ה').

יסוד המח' האם טבילה בזמנה מצווה: ת"ק - אין טבילה בזמנה מצווה, ולכן מוטל עליו לחפש גמי ולכרוך על ידו, אך אם בכך תידחה טבילתו. רבי יוסי - טבילה בזמנה מצווה, ולכן יטבול מיד, ואינו מחוייב לשים גמי מחשש שמא ישהה טבילתו (אך אם יש לו גמי בהישג יד ישים).

לשית רבי יוסי במסכת שבת טבילה בזמנה מצווה, וכיצד ניתן להעמיד בסוגייתנו שרבי יוסי סובר שאין טבילה בזמנה מצווה?

לכ"ע טבילה בזמנה מצווה, ויש להזות על הכהן משום טומאת מת. ויסוד המח' האם מקשים מטבילה להזאה. רבי מאיר - מקשים טבילה להזאה, ששניהם סמוכים זה לזה בפסוק, ויש להזות דווקא ביום השלישי והשביעי מטומאתו (כ"ל). רבי יוסי - אין מקשים טבילה להזאה, ויכול להזות ביום אחר מטומאתו (ולא דווקא מזים ביום השלישי והשביעי לטומאתו. משמע מהפסוק שצריך שיהיה בין שתי ההזאות הפרש של 4 ימים, אבל יכול הוא להמתין אחרי טומאתו זמן רב, ורק אז להזות פעמיים. רש"י). רבי חנינא סגן הכהנים - אין מקשים טבילה להזאה, ואף בפרה אדומה היה ניתן להזות בשלישי והשביעי לפרישתו, אך מעלה בעלמא עשו בה (כדי שלא יזלזלו בה, עקב עשייתה בטומאת טבול יום, כנגד הצדוקים. ב ע"ב).

הברייתא כשיטת רבי מאיר או כשיטת רבי יוסי (שלישיתם ימי הזאת פרה אדומה ויום הכיפורים שווה, ונגיעת הכהנים זהו ההבדל היחיד ביניהם), אבל לא כשיטת רבי חנינא סגן הכהנים הסובר שיש הבדל במספר ימי ההזאה בין פרה אדומה ליום הכיפורים (ולשיטתו לשון הברייתא "אין... אלא...") שישנו הבדל אחד בלבד אינו נכון).

ברייתא

אין (הבדל) בין כהן השורף את הפרה לכהן גדול ביום הכפורים, אלא (בהבדל אחד) שזה (כה"ג ביה"כ) פרישתו לקדושה (לקודש הקודשים, ופרישתו נועדה שלא יהיה בקלות ראש) ואחיו הכהנים נוגעין בו, וזה (כהן לפני שריפת הפרה) פרישתו לטהרה (מחמרים בטהרתו, משום קולא שעשו בו לשורפו בטבול יום. ב ע"א) ואין אחיו הכהנים נוגעין בו (שמא יטמאו אותו).

רבי יוסי בר חנינא: לשיטת רבי מאיר, ורבי חנינא בפרה אדומה, מזים בכל שבעת ימי השבוע מיום פרישתו, כדי לכסות כל אפשרות שנטמא מספר ימים לא ידוע לפני הפרישה, ונמצא למפרע שהיזו עליו בשלישי ובשביעי לטומאתו. ומדוע יזו עליו ביום רביעי? הרי זה אינו "יום שלישי" לטומאתו (שביים הפרישה עצמו לא נטמא), ולא "יום השביעי" לטומאתו (לפי חשבון זה לא היזו על ב"יום שלישי" לטומאתו, שזהו יום אחד לפני הפרישה, ולא מועיל כלל להזות יום שביעי כאשר יום שלישי לא היזו עליו)?

לא ייתכן לומר שמזים בכל שבעת ימי השבוע, כולל בשבת, מפני שהזאה הינה איסור שבות מדרבנן?

בברייתא כשאמרו החכמים "שבעה" התכוונו חוץ משבת (שאסורה בהזאה), התכוונו אף חוץ מהזאה ביום הרביעי לפרישה (שאינן צריך להזות ביום זה או אין מועילה הזאה ביום זה)

רבא: מכיוון שאסור בשבת להזות, וביום הרביעי אין טעם עדיף לאחד את השניים, והיום הרביעי לפרישה יהיה יום השבת, כדי שזנה ככל הניתן על הכהן. ביום כיפור, שלוח השנה תלוי בירח (האם יהיה עיבור החודש אם לאו), ותמיד הפרישה תחול בג' תשרי (שבעה ימים קודם י' תשרי, זמנו של יום כיפור), אזי ייתכן שההזאה תהיה חמשה או שישה ימים. בשריפת אפר הפרה, שזמן שריפתה תלוי בקביעת חכמים, מפרישים את הכוהן השורף ביום רביעי, כדי שיום הרביעי לפרישתו ייצא ביום השבת, ויזו על הכוהן שישה ימים.

1. מזים כל שבעה מיום פרישתו, כדי שלמפרע נמצא שהיזו עליו ביום השלישי והשביעי לטומאתו. בדוגמא הובא דווקא הפרשת הכהן הגדול טרם יום כיפור, כדי להוסיף את התאריכים, אך הדוגמא תקפה גם להפרשת הכהן טרם שריפת הפרה אדומה.

